

Het verhaal van Alfred Edward Kitchen en Maurice Williamson en hun

De Havilland Mosquito B Mk.XVI - ML 979 - HS - A

Alfred Kitchen

Maurice Williamson

Vooraf

In de volgende publicatie is het verhaal te lezen over mijn zoektocht naar wat er is gebeurd in de nacht van 27 november 1944 met Alfred Edward Kitchen en Maurice Williamson en hun De Havilland Mosquito B Mk.XVI - ML 979 - HS – A. Het is een aangrijpend en indrukwekkend verhaal.

Bij mijn onderzoek en schrijven heb ik gebruik gemaakt van vele bronnen, deze zijn terug te vinden in de voetnoten. Hoewel ik getracht heb zo nauwkeurig mogelijk te zijn, geprobeerd heb met zoveel mogelijk deskundige mensen te praten, mailen en bellen om zo een sluitend verhaal te krijgen is het uiteraard mogelijk dat ik zaken gemist heb of wellicht verkeerd geïnterpreteerd. Om die reden is in juni 2019 een eerste versie gestuurd naar vele betrokkenen en is hen gevraagd om feedback. Indien er feedback kwam is die gecheckt en mogelijk verwerkt. Desondanks is het uiteraard nog steeds mogelijk dat er omissies zijn. Indien zo, dan hou ik me zeer aanbevolen om deze informatie in mijn verhaal alsnog te verwerken.

Het is zoals het gaat met geschiedschrijving, met het vergaan van tijd vervagen soms zaken, maar geven nieuwe onderzoekstechnieken en mogelijkheden ook ruimte voor nieuwe inzichten en bijgestelde verhalen. Mijn verhaal is een poging daar toe.

Indien u zelf uit mijn werk wilt citeren of delen wilt publiceren dan is dit qua tekst toegestaan na mijn toestemming, uiteraard met vermelding van bron. Qua foto's is toestemming nodig van de families Kitchen en Williamson en vraag ik u mij te berichten indien u foto's wilt gebruiken.

De geschiedenis van Kitchen en Williamson heeft diepe indruk op mij gemaakt. Ik hoop dat dit naar voren is gekomen in het volgende verhaal.

Gert Talens
1 september 2019

©Gert Talens
Grevelingen 7
8251 WN Dronten
06-25523502
talens@solcon.nl
www.gertspeelt.nl
www.facebook.com/gertspeelt

Een nieuw verhaal.

In het najaar van 2014 nam Stichting Projecten Randon het Greppelveld¹ bij monde van mevrouw Annie Haverkort uit Dronten contact met me² op. De stichting was druk bezig met het herinrichten van een bosje genaamd Torenbosje, gelegen aan de N309 tussen Dronten en Elburg, nabij de afslag Oudebosweg. Doel was het toegankelijker maken van dit bosje en onder andere een rustpunt te creëren voor fietsers en wandelaars, een rustpunt dat bovendien zou worden voorzien van een informatiebord en kunstwerk. Voor de opening, die gepland stond in juni 2015, wilde de stichting dat er een verhaal geschreven en verteld zou worden over deze plek. Aan mij de vraag of ik hier voor kon en wilde zorgen. Een interessante vraag, maar voordat ik akkoord ging vroeg ik waarom het Torenbosje zo heette. 'Omdat er vroeger geboord is naar olie', was het antwoord, 'er heeft een boortoren gestaan.'

Omdat dit voor mij een volslagen nieuw feit is vraag ik door. Ik hoor dat er in de jaren 60 is geboord naar olie, dat er destijds geen olie gevonden is en dus de boortoren daarom snel weer afgebroken is. Mijn fantasie begint op te spelen, mijn hersenen kraken. Wel geboord naar olie, maar niets gevonden? Een gegeven dat voor een verhaal niet interessant zou zijn. Want stel dat er wel olie gevonden zou zijn, maar dat desondanks toch de boortoren snel was afgebroken om een tot dan toe volstrekt geheimgehouden reden! Een verhaal ontploft zich langzaam maar zeker in mijn hoofd.

Op 27 juni 2015 wordt het Torenbosje officieel geopend en vertel ik mijn geschreven verhaal 'Het geheim van het Torenbosje' aan vele bezoekers, waaronder de commissaris van de Koning Leen Verbeek en burgemeester Aat de Jonge³. Een onwaarschijnlijk verhaal waarbij fictie en feit met elkaar vermengd zijn. Feiten zoals dat in 1965 door het Amerikaanse bedrijf Continental Oil Company (Conoco) naar olie werd geboord⁴ en dat na tegenvallende resultaten de tijdelijke boortoren werd afgebroken. Maar ook feiten over een dramatische gebeurtenis in het najaar van 1944. Een Engelse De Havilland Mosquito stortte neer, met aan boord twee bemanningsleden. Delen van het toestel zouden bij de drooglegging van de polder gevonden zijn nabij de locatie van het Torenbosje. Bij die crash kwam de Engelse vlieger Alfred Kitchen om het leven. Kitchen was navigator van dit toestel. De piloot, Maurice Williamson, wist middels zijn parachute te ontkomen maar werd vlot na zijn veilige landing op het vasteland krijgsgevangen gemaakt⁵.

Mijn verhaal valt in goede aarde. Er wordt aandachtig geluisterd, na afloop wordt er flink over nagepraat. Aan het eind van de middag pak ik mijn fiets en rijd ik terug naar Dronten. Tijdens die fietstocht gebeurt het; de twijfel slaat toe. In mijn verhaal voer ik de omgekomen Alfred Kitchen op. Zijn overlijden op 27/28 november 1944 speelt een belangrijke rol in het verhaal. Maar is het wel zuiver dat ik hem opvoer? Stel je voor dat er familie van hem zou leven? Wat zouden zij hiervan vinden?

Bij thuiskomst staat me helder voor de geest wat ik moet doen. Ik moet op zoek gaan naar het echte verhaal van Kitchen en Williamson, naar het echte verhaal van het neergestorte toestel. Een speurtocht waarvan ik op dat moment niet kan bevroeden dat het een onwaarschijnlijk verhaal zou opleveren⁶. Een verhaal dat alleen tot stand kon komen dankzij de medewerking van de familie Kitchen en Williamson, woonachtig in het Verenigd Koninkrijk.

¹ <http://www.randonhetgreppelveld.nl>

² www.gertspeelt.nl

³ <https://www.flevopost.nl/nieuws/dronten/395030/torenbosje-is-een-aanwinst-voor-dronten.html>

⁴ <http://leiden.courant.nu/issue/NLC/1965-11-08/edition/0/page/12?query>

⁵ <http://www.flevolanderfgoed.nl/home/erfgoed/oostelijk-flevoland-2/vliegtuigwrakken-2/mosquito-b-mk-xvi-ml-979.html>

⁶ <https://www.flevopost.nl/nieuws/human-interest/424595/gert-talens-speurt-naar-omgekomen-vlieger.html>

Het begin van de zoektocht.

Stel je voor dat er ergens in Engeland familieleden van de vliegeniers Kitchen en Williamson wonen! Met die gedachte fiets ik op 27 juni 2015 laat in de middag naar huis. En stel dat die familie bestaat, hoe kom je er dan achter waar ze wonen?

Mijn enige houvast op dat moment is de tekst zoals die te lezen valt op herdenkingspaal 2 van de crashroute zoals die bij het Torenbosje staat⁷. In Nederland zijn diverse herdenkingspalen geplaatst die kort het verhaal vertellen over wat op die locatie is gebeurd. Ook in Flevoland staan deze palen. Op paal 2, in dit geval dus locatie Torenbosje, staat bijvoorbeeld: het vliegtuig type (De Havilland Mosquito, ML 979, B Mk XVI), tot welk squadron (109 RAF) het behoorde en ook vanaf welk vliegveld dit toestel is vertrokken namelijk Little Staughton in Bedfordshire. Ook de namen van de beide bemanningsleden bieden mogelijkheden.

Via Google bezoek ik diverse sites en al snel wordt me duidelijk dat Kitchen uit Letchmore Heath in Hertfordshire komt⁸. Kitchen was 24 jaar oud toen hij stierf op 27/28 november 1944 en was getrouwd met Edna Kitchen. Kitchens vlucht wordt als vermist opgegeven op 27 november 1944. Het vliegtuig waarin Kitchen en Williamson vlogen was onderdeel van een groep vliegtuigen met als doel een bombardement van het Duitse Neuss in het Ruhrgebied⁹. Williamson overleefde de crash en werd krijgsgevangene gemaakt¹⁰. De woonplaats van Williamson blijft onbekend. Saillant detail is dat op herdenkingspaal 2 vermeld staat dat het toestel in Duitse kleuren vloog. Meerdere websites geven veel informatie waarbij deze soms dezelfde is, soms ook tegenstrijdig. De zoektocht naar de families stagneert echter. Er worden geen adresgegevens gevonden, ook zijn er geen directe aanwijzingen dat er nog steeds familie van Kitchen leeft. Voor Williamson geldt dat via de website mossie.org¹¹ helder wordt dat er familie is, onduidelijk is echter waar deze woont.

YEAR		MONTH		DAY		SQUADRON		TYPE OF A/C		CAUSE	
27	11	27	11	27	11	109	RAF	De Havilland Mosquito	ML 979	B Mk XVI	Neuss
DATE		TIME		LOCATION		POSITION OF CRASH		SOME LOAD		A.U.W.	
27.11.44		19.00		Neuss		425410/44		2000N/0120E		2000N/0120E	
SPEC. EQUIP.		TIME OF FLIGHT		POSITION OF CRASH		POSITION OF CRASH		POSITION OF CRASH		POSITION OF CRASH	
100108		710		98		100108		710		98	
CREW-NAME RANK NO		CREW-NAME RANK NO		CREW-NAME RANK NO		CREW-NAME RANK NO		CREW-NAME RANK NO		CREW-NAME RANK NO	
Williamson, W. 276		Kitchen, A. E. 172108		Kitchen, A. E. 172108		Kitchen, A. E. 172108		Kitchen, A. E. 172108		Kitchen, A. E. 172108	
PILOT		PILOT		PILOT		PILOT		PILOT		PILOT	
Williamson, W. 276		Kitchen, A. E. 172108		Kitchen, A. E. 172108		Kitchen, A. E. 172108		Kitchen, A. E. 172108		Kitchen, A. E. 172108	
NAV		NAV		NAV		NAV		NAV		NAV	
Kitchen, A. E. 172108		Kitchen, A. E. 172108		Kitchen, A. E. 172108		Kitchen, A. E. 172108		Kitchen, A. E. 172108		Kitchen, A. E. 172108	
AC OF		AC OF		AC OF		AC OF		AC OF		AC OF	
FE		FE		FE		FE		FE		FE	
S.A.		S.A.		S.A.		S.A.		S.A.		S.A.	
A.G.		A.G.		A.G.		A.G.		A.G.		A.G.	
A.E.		A.E.		A.E.		A.E.		A.E.		A.E.	
SPECIAL EQUIPMENT		SOURCES OF INFORMATION		TARGET		TARGET		TARGET		TARGET	
100108		710		98		100108		710		98	

De loss card van de De Havilland Mosquito, ML 979, B Mk XVI

Bron: <http://www.teunispats.nl/t4736.htm>

⁷ http://www.4meiherdenkingdronten.nl/sites/default/files/pictures/crashroute/Infobord_PL02.pdf

⁸ <https://www.cwgc.org/find-war-dead/casualty/2820534/>

⁹ http://www.airhistory.org.uk/dh/_DH98%20prod%20list.txt

¹⁰ <http://www.mossie.org/forum/read.php?1,124,152#msg-152>

¹¹ <http://www.mossie.org/forum/read.php?1,124,152#msg-152>

De familie Kitchen leeft!

Dan volgt op zeker moment een doorbraak. Via Facebook zoek ik op Letchmore Heath en vind een pagina van de lokale pub; The Three Horsehoes genaamd¹². Ik doe een oproep, een reactie volgt van ene Susan Moore en binnen drie uur na de oproep is duidelijk dat de omgekomen vlieger Alfred Kitchen een zoon heeft (Adrian) die nog leeft en dat Kitchens vrouw Edna ook nog steeds leeft. Beiden wonen in Letchmore Heath. Via Susan Moore komt ene Simon Kitchen in beeld. Hij is contactpersoon van de familie.

Na deze fantastische nieuwe informatie gaat het snel. Per mail wissel ik gegevens met Simon Kitchen uit en hieruit blijkt dat weduwe Edna in 1950 opnieuw getrouwd is. Haar man is Benjamin Kitchen, de jongste broer van haar omgekomen man Alfred. Uit dit huwelijk wordt een kind geboren: Simon. Met deze gegevens wordt helder dat Adrian en Simon halfbroers zijn, met dezelfde moeder (Edna) en verschillende vaders (Alfred en Benjamin) die broers zijn.

Per mail worden diverse bijlagen verstuurd met foto's van Alfred, Alfred en Edna, maar ook met geschreven documenten over de vlucht en over de vondst van het lichaam van Kitchen. Bij dit laatste gaat het om een geschreven ooggetuigenverslag met als titel 'Sunset'. Dit verslag is in 1992 geschreven door Kampenaar Jan Westerink. Deze Westerink komt via via in de jaren 90 in contact met de familie Kitchen en is een belangrijke bron voor de familie als het gaat om wat er met Alfred Kitchen is gebeurd. Westerink schrijft in 1992 aan de familie dat hij op 4 maart 1945 betrokken is geweest bij de berging van het lichaam van Kitchen¹³. Hij beschrijft ook dat ter hoogte van het Zeebeumpie het wrak van Kitchen lag. Het gaat hier om de locatie met de volgende coördinaten: N52°33'43.8", E5°50'40.5". Westerink geeft in zijn beschrijving een kaartje van dit gebied (Westerink, 1992).

Het Zeebeumpie is een boom bij de voormalige Zuiderzee- en IJsselmeerkust, zeer bekend bij oudere mensen in Kampen. Bij deze boom werd vaak gezwommen, gevist, gestruind en gewandeld in de jaren voor, tijdens en na de oorlog. Het wrak lag enkele honderden meters uit de kust. Uit deze bron¹⁴ wordt duidelijk dat het lichaam van Kitchen na de crash in november 1944 niet direct uit het wrak van het vliegtuig is gehaald. Pas nadat in maart 1945 het ijs van het IJsselmeer is gesmolten wordt dit gedaan, waarbij een been van het lijk van Kitchen bekneld achterbleef in het wrak. Opvallend aan de locatiebeschrijving is natuurlijk dat het afwijkt van de beschrijving op herdenkingspaal 2 nabij het Torenbosje. Hoewel op deze paal¹⁵ vermeld staat dat daar het vliegtuig is neergestort, blijkt uit het verslag van Westerink iets anders.

Omdat er meerdere gegevens zijn die elkaar lijken tegen te spreken, maar ook omdat er gaandeweg meer en meer vragen komen, maak ik een afspraak voor een bezoek aan Simon Kitchen in Letchmore Heath, Engeland. Op 4 november 2016 reis ik met mijn oudste zoon Erik af naar Engeland om de familie Kitchen te gaan ontmoeten. Vermeld moet nog dat in het voorjaar van 2016 de weduwe Edna Kitchen helaas is komen te overlijden.

¹² <https://www.facebook.com/ThreeHorsehoesHerts/>

¹³ 'Sunset', verslag geschreven door Jan Westerink (1992). Kopie van verslag in bezit van Gert Talens

¹⁴ 'Sunset', verslag geschreven door Jan Westerink (1992). Kopie van verslag in bezit van Gert Talens

¹⁵ http://www.4meiherdenkingdronten.nl/sites/default/files/pictures/crashroute/Infobord_PL02.pdf

Alfred Kitchen in 1943

Bron: Simon Kitchen

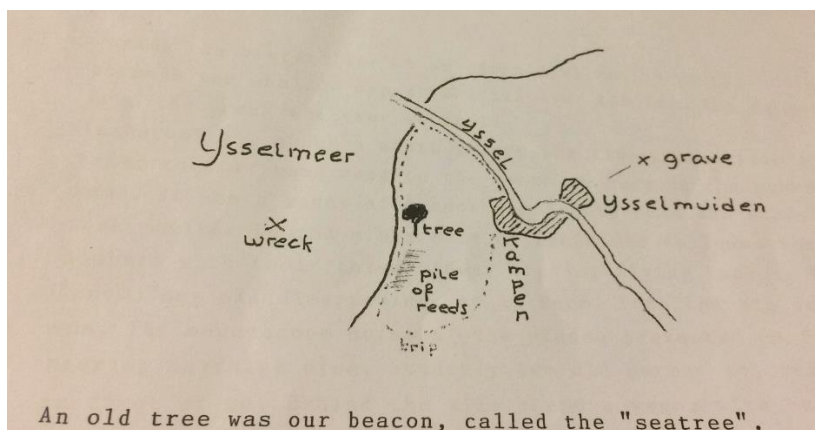
Trouwfoto 24-9-1943

Bron: Simon Kitchen

Edna en haar twee mannen
(Alfred rechts, Benjamin boven)

Foto: Gert Talens

Getekend kaartje van locatie wrak getekend in Westerink, J. (1992). *Sunset*.

Mijn ontmoeting met de familie Kitchen.

Op 4 november 2016 reis ik met mijn zoon Erik in de avond via Londen Luton airport per trein naar het station van St. Albans. Rond 21.00 uur ontmoeten wij daar Simon Kitchen. Een hartelijke lach en handen worden geschud. Simon Kitchen brengt ons vervolgens naar een hotel in St. Albans en we spreken de volgende morgen rond 08.00 uur af voor een dag met bezoeken aan verschillende plekken die belangrijk waren in het leven van de omgekomen Alfred Kitchen.

Deze eerste ontmoeting met een lid van de familie Kitchen maakt indruk op mij. Voor me staat een familielid van een vlieger waarover ik inmiddels zoveel heb gelezen en gehoord. Wat kan ik hem en zijn halfbroer Adrian vragen? Zijn ze gesteld op mijn nieuwsgierigheid? Wat zou Adrian ervan vinden dat ik zijn vader opvoer in mijn verhaal 'Het geheim van het Torenbosje'? Zal het pijnlijk voor ze zijn? Rakel ik zaken op die de familie Kitchen eigenlijk liever wil laten rusten? Die nacht slaap ik onrustig.

De volgende ochtend rijdt Simon Kitchen voor. Hij wordt vergezeld door zijn zoon Dani  le. We stappen in en vervolgens rijden we naar de locatie waar in de oorlogsjaren het vliegveld Little Staughton heeft gelegen. Zowel de vertrek- als landingsbaan liggen daar nog, evenals enkele gebouwen die door militairen zijn gebruikt als kazerne, werkplaats en opslagplaatsen. Ook staat er nog een oude vluchttoren.

Dit vliegveld werd in 1941 aangelegd, behoorde van 1942 tot maart 1944 toe aan de United States Army Air Forces en werd daarna door de Britse Royal Air Force gebruikt. Van april 1944 tot april 1945 is het gebruikt door het 109^e squadron van de RAF, het squadron waartoe Alfred Kitchen behoorde. Het vliegveld deed dienst tot 1947.¹⁶

Het is bijzonder om op deze plek te lopen. Vanaf dit vliegveld vertrok het toestel van Kitchen en Williamson. Het werd voor Kitchen de laatste vlucht.

De start- en landingsbaan van Little Staughton
Foto: Gert Talens (nov. 2016)

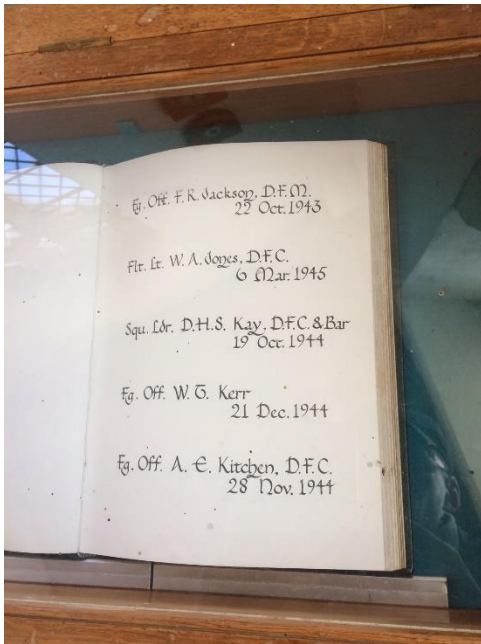
Voormalige vluchttoren Little Staughton
Foto: Gert Talens (nov. 2016)

Na het bezoek aan Little Staughton bezoeken we de All Saints Church in Little Staughton. In deze kerk staat Alfred Kitchen bijgeschreven in het boek van gevallen militairen gedurende de 1^e en 2^e Wereldoorlog.

Herdenkingsaltaar in All Saints Church Little Staughton
Foto: Gert Talens

¹⁶ https://en.wikipedia.org/wiki/RAF_Little_Staughton#cite_note-RAF-1

Gedenkboek omgekomen militairen
Foto: Gert Talens

All Saints Church Little Staughton
Foto: Gert Talens

Nadat we de All Saints Church hebben bezocht zetten we onze reis voort naar het De Havilland Aircraft Museum in Shenley¹⁷. In dit museum is een De Havilland Mosquito te zien die veel weg heeft van het toestel waarin Kitchen gevlogen heeft. Een imposant toestel waarbij het opvallend is dat dit toestel van hout is gemaakt. Daardoor is het zeer licht. Het toestel is voorzien van twee krachtige Rolls Royce motoren. Een toestel dat op ca. 12 km hoogte kon vliegen, een spanwijdte van ca. 16 meter, een maximale snelheid van 667 km/uur en een vliegbereik van 3200 km¹⁸.

De Havilland Mosquito B.MK.35 in het de Havilland museum te Shenley
Foto's: Gert Talens

¹⁷ <https://www.dehavillandmuseum.co.uk/>

¹⁸ <https://www.dehavillandmuseum.co.uk/aircraft/de-havilland-dh98-mosquito-b-mk-35/>

Adrian Kitchen, de zoon van de omgekomen Alfred.

Na het bezoek aan het De Havilland museum vervolgen we onze trip richting Radlet. In Radlet staat voor mij het spannendste deel van mijn bezoek aan Engeland op het programma, namelijk de ontmoeting met Adrian Kitchen, zoon van de omgekomen Alfred. We hebben een afspraak gemaakt in de 'Three Horseshoes'¹⁹, de lokale pub. De pub ook waardoor ik in contact ben gekomen met de familie Kitchen. Nadat we een plekje vinden in de kleine pub en we wat zitten te kletsen gaat plots de deur open en komt een kleine oude, ietwat fragiele man binnen. Het is me direct duidelijk dat dit Adrian is. Adrian is hartelijk en schudt me de hand. We bestellen en eten vervolgens een heerlijke pie.

Tijdens de lunch vertelt Adrian over zijn jeugd. Hij is geboren in januari 1945, twee maanden na het overlijden van zijn vader. Hoewel Adrian natuurlijk het verdriet van zijn vaders overlijden heeft meegekregen, vertelt hij ook dat hij eigenlijk Benjamin als zijn vader beschouwt. Benjamin, de broer van Alfred, die op 3 februari 1949 met weduwe Edna trouwt. De toen 5-jarige Adrian krijgt met dit huwelijk een 'nieuwe' vader en koestert warme herinneringen aan hem. Herinneringen die hij uiteraard niet aan zijn biologische vader heeft.

Het valt me op dat Adrian niet schroomt om te vertellen over zijn biologische vader, dat het niet pijnlijk voor hem is en dat bemoedigt mij om hem uiteindelijk te vertellen over mijn speurtocht en hem te vragen wat hij er van vindt dat ik zijn vader Alfred gebruik in mijn verhaal 'Het geheim van het Torenbosje'. *'I think that is really wonderful'*, is zijn antwoord. En terwijl hij dat zegt zie ik zijn ogen waterig worden, komt er bij hem, bij Simon, bij mij een ontroering naar boven. Totaal onverwacht, spannend, maar ook mooi!

Voor mij wordt op dit moment pas echt duidelijk hoe fijn het voor de familie Kitchen is dat ik met hun familielid Alfred ' bezig' ben en hierdoor een soort van eer betoon aan zijn leven. Hoewel het wellicht wat zweverig klinkt, voel ik een diepe ontroering en respect voor die gedachte en dat moment.

Na de lunch en het vele praten wordt Adrian moe en vertrekt even later naar zijn woning. Maar niet nadat we voor de pub, bij het herdenkingsmonument waarin ook Alfreds naam staat, een foto maken.

Van links naar rechts: Gert Talens, Adrian Kitchen, Simon Kitchen
Foto: Gert Talens

¹⁹ <https://www.threehorseshoes.info/>

Na dit fotomoment blijven Simon, zijn zoon Dani  le, mijn zoon Erik en ik achter. We zijn nog lang niet uitgepraat. En vooral nog lang niet uitgekeken. Want Simon haalt zijn tas tevoorschijn. Een tas die vol zit met allerlei zaken die te maken hebben met Alfred.

Simon vertelt me het verhaal dat hij via een symposium in contact is gekomen met een Nederlander genaamd Dick van der Kamp. Deze man kende op zijn beurt ene Jan Westerink uit Kampen die meer wist over een neergestorte Mosquito in november 1944. Terwijl Simon me dit verhaal vertelt, haalt hij een schrijven tevoorschijn. Het is het eerder vermelde verslag 'Sunset', geschreven in 1992 door Jan Westerink²⁰. In het verslag beschrijft Westerink hoe hij als jonge vent vaak met vrienden liep te struinen langs de dijk bij het 'Zeebeumpie'. Hij vermeldt dat in de avond van 28 november een vliegtuig laag over vliegt. De volgende dag zien ze vanuit school dat een lange Engelse piloot in de barakken van de Van Heutz kazerne gevangen wordt gehouden door Duitsers. In de maanden daarna struinen Westerink en een aantal van zijn vrienden vaak langs de kust en zien een wrak van een vliegtuig zo'n '100 yards' uit de kust liggen. Gedurende die winter bezoeken ze het wrak een aantal keren. Daarbij zien ze niet het lijk van Kitchen.

Pas in maart 1945 komt dit lijk tevoorschijn als drie van Westerinks vrienden op last van twee Duitse soldaten een roeibootje naar het wrak moeten trekken. In het roeibootje zitten de Duitsers. Bij het wrak aangekomen wordt het lijk gevonden. Het lichaam zit vast, wordt losgetrokken, daarbij blijft een been achter. Dezelfde dag nog wordt het lijk overgedragen aan de politie. Kort daarna wordt het lichaam begraven op de Kamper begraafplaats te IJsselmuiden. Mijn eerste gedachten bij dit verhaal is dat de beschrijving van Westerink vrij precies lijkt en het daarom onwaarschijnlijk lijkt dat het verhaal verzonnen is. Maar ik besef me dat om meer zekerheid te hebben over de betrouwbaarheid ik verder onderzoek zal moeten doen.

Simon overhandigt mij een kopie van dit verhaal. Daarnaast haalt Simon nog een stapel papieren tevoorschijn. Het gaat hier om het complete RAF logboek van Alfred Kitchen. Een 63 pagina's tellend document met hierin alle missies beschreven die Kitchen heeft gevlogen. Kitchens eerste vlucht was op 1 juli 1942. In zijn logboek valt te lezen dat hij als 'map-reader' aan boord zat, dat de vlucht begon om 12.50 uur, dat het boven Engeland was en in totaal 2 uur en 20 minuten duurde. Op de één na laatste pagina valt te lezen dat op 27 november 1944 Kitchen als navigator aan boord zit, samen met piloot Williamson en om 18.00 uur vertrekt. Bij remarks valt te lezen dat het ging om een vlucht naar Neuss. Onmiddellijk valt het woordje 'missing' op. Het is Kitchens laatste vlucht. Duidelijk wordt nu al dat de datum genoemd in het verhaal van Westerink (28 november 1944) niet overeenkomt met de datum van het logboek van Kitchen (27 november 1944). Het lijkt me dat de datum van 27 november 1944 aangehouden moet worden omdat deze datum op de dag zelf is geschreven en het verhaal van Westerink 47 jaar na dato is geschreven, in 1992.

In totaal zijn in Kitchens logboek 387 vluchten genoteerd, waarvan 82 naar het buitenland. Het gaat hierbij in totaal om ruim 459 vliegreuren overdag en ruim 243 vliegreuren in de nacht. Zo vliegt Kitchen vele oefenvluchten en worden diverse zaken getraind. Op 24 februari 1943 voert hij met piloot Little een hoogtetest uit, ze vliegen op 31.000 ft, zo'n 9,5 kilometer. Op 3 april 1943 volgt een eerste vlucht naar bezet Europa. Om 18.27 uur wordt opgestegen voor een 'target' op Malines te België. Via Turnhout en Tilburg wordt teruggevlogen. Tijdens zijn derde vlucht naar bezet Europa wordt het vliegtuig door Duits afweergeschut beschoten en geraakt. In zijn logboek staat 'hit by flak near Amsterdam'. Ook vliegt Kitchen als navigator mee op D-day! Een Mosquito ML 961 vertrekt op 6 juni 1944 om 00.25 uur voor een missie naar Lisieux, ca. 20 km ten zuiden van Le Havre. Het is zijn 51   missie. Het is bijzonder om te lezen dat Kitchen dus vloog aan het begin van D-day! Bij Lisieux worden 2x TL red afgeworpen. Waarschijnlijk gaat het hier om lichtmarkeringen.

Ik heb het logboek in mijn handen. Het is indrukwekkend. Ik word er stil van. 82 vluchten naar bezet Europa. Soms om bommen te werpen, vaak als pathfinder, locaties met lichtbommen markeren voor de grote bommenwerpers. Alleen gedachten spoken door mijn hoofd. Wat heeft deze man gezien? Zag hij kameraden neergeschoten worden? Was hij bang? Waarom vloog hij? En dan die laatste vlucht. Hij wist dat zijn vrouw

²⁰ Westerink, J. (1992). *Sunset*. Kopie in bezit van Gert Talens

zwanger was. Hoe stap je dan in een vliegtuig? Simon merkt mijn stilte op. Hij rommelt wat in zijn tas en laat dan een stukje metaal zien. Een stukje van een Duitse granaat, afgevuurd door een Flak, een Flugabwehrkanone.

						Time carried forward :-	
						447.30	240.50
Date	Hour	Aircraft Type and No.	Pilot	Duty	REMARKS (including results of bombing, gunnery, exercises, etc.)	Flying Times	
						Day	Night
15/11/44	1445	MOSQUITO 311 ^{LR}	F/LT GIBBONS	NAVIGATOR.	SPECIAL DUTIES AT 18,000'	2.25	
16/11/44	1340	MOSQUITO 122 ^G	F/LT. GIBBONS	NAVIGATOR	19) OPERATIONS:- TARGET JULICH (NR COLOGNE) HT. 30,000' 4XTI. RED - DAYLIGHT.	2.50	
18/11/44	1330	MOSQUITO	F/LT. GIBBONS	NAVIGATOR	20) OPERATIONS:- TARGET MUNSTER - DAYLIGHT. AT 28,000' 4X SKYMARKERS RED.	2.50	
21/11/44	1130	LANCASTER X	F/LT ACOURT	SPECIAL DUTY.	TEST. HT. 18,000'	1.10	
21/11/44	1930	MOSQUITO 382 ^{KK}	F/LT. GIBBONS	NAVIGATOR	21) OPERATIONS:- TARGET STEERKRADE (RHUR) HT. 30,000' 4XTI RED		2.50
23/11/44	1430	LANCASTER Y	F/LT. GIBBONS	SPECIAL DUTY	BOMBING RUNS. HT. 18,000'	2.30	
27/11/44	1800	Mosquito	F/LT WILLIAMSON	NAVIGATOR	22) OPERATIONS:- NIEUSS (MISSING)		
SUMMARY FOR NOVEMBER.							
SIGNATURE - R.A.F. 109 Sqn. D.C. 109 SQUADRON.							
SIGNATURE - R.A.F. 109 Sqn. D.C. 109 SQUADRON.							
MOSQUITO FLYING DAY 14.48							
MOSQUITO FLYING NIGHT 2.30							
LANCASTER DAY 1.10							
TOTAL TIME 459.45 243.40							
DEATH PRESUMED							
CENTRAL DEPOSITORY							
74 MAY 1946							
ROYAL AIR FORCE							

Laatste bladzijde in logboek van Alfred Kitchen
Kopie logboek in bezit Gert Talens

Simon vertelt dat Alfred na de oorlog postuum is gedecoreerd met een DFC medaille, de Distinguished Flying Cross. Simon vertelt dat tijdens een vlucht naar Europa het toestel van Alfred is beschoten door luchtafweer. Het toestel werd geraakt, de piloot raakte gewond. Het is Alfred toen gelukt om de piloot te verwijderen uit zijn stoel en het gehavende toestel toch nog terug te vliegen naar Engeland. In dit geval ging het om zijn derde vlucht naar bezet gebied, op 9 april 1943. Bij controle van Kitchens reddingsparachute bleek een dag later dat deze een stuk Duitse granaat in zich had. Dit stukje granaat is tot op de dag van vandaag een relik in de familie. Simon geeft aan dat dit stukje granaat, gemaakt in Duitsland om te doden, zijn familie geluk brengt. En terwijl hij dit vertelt pakt hij uit zijn tas een klein doosje, opent deze en toont de schitterende DFC medaille! Een medaille, uitgereikt aan Edna op het Koninklijk Buckingham Palace te Londen in 1946.

Stukje granaat uit Kitchens parachute
Foto: Gert Talens

Distinguished Flying Cross
Foto: Gert Talens

Terwijl ik deze zaken bekijk, aanraak, probeer te begrijpen, realiseer ik me dat dit verhaal, het verhaal van Alfred Kitchen, die verre grote oorlog van lang geleden opeens dichtbij brengt. Ik zie Alfred steeds meer voor me als een mens, een persoon met een eigen leven. Iemand die ik stilaan steeds meer ga kennen.

Simon staat op, rekent af en we lopen naar het huis waar tot voor kort zijn moeder Edna woonde. Voordat we naar binnen gaan wijst Simon me op een bordje aan de voorkant van het huis. Ik sta genageld aan de grond. Op het bordje staat de naam van het huis: Kampen Kot.

Het huis van Edna Kitchen; Kampen Kot
Foto: Gert Talens

Als we binnen komen zie ik een paar foto's aan de wand. Edna met twee mannen. Het is me duidelijk dat het hier gaat om Alfred en zijn jongere broer Benjamin.

Simon vertrekt naar boven en komt kort daarna terug met een schilderij. Het schilderij is gemaakt door Jan Westerink. Te zien is het IJsselmeer, een bootje met soldaten, een paar figuren die het bootje trekken, in de verte iets dat in het water ligt. Het is een weergave op doek van de dag in maart 1945 toen Jan Westerink betrokken is geweest bij het ruimen van het lichaam van Kitchen.

Gebeurtenissen op 4 maart 1945, geschilderd door Jan Westerink
Foto: Gert Talens

Tijdens het bezoek aan het huis van Edna Kitchen bespreken Simon en ik nog het een en ander. Ter sprake komt ook de herdenkingspaal 2 zoals die bij het Torenbosje staat. Ik vertel Simon dat op die paal staat dat het toestel van Kitchen in Duitse kleuren vloog. Simon is met stomheid geslagen. Voor hem is dit volslagen nieuw en hij twijfelt sterk aan de waarheid hiervan. Ik beloof hem het uit te gaan zoeken. Ik vertel ook dat ik verder zal speuren naar de juiste locatie. Hoewel herdenkingspaal 2 bij het Torenbosje beschrijft dat de locatie nabij dit Torenbosje moet zijn, spreekt Westerink in zijn verslag van een locatie iets ten westen van Kampen. Beide locaties verschillen hemelsbreed zo'n 7 kilometer van elkaar.

Simon vertelt verder nog over de bezoeken die Edna, zijn vader Benjamin, Adrian en hij gemaakt hebben naar het graf in Kampen. Al in 1946 is Edna in Kampen geweest. Ze heeft toen het graf bezocht. Adrian bezocht het graf in 1975, en Simon, Adrian, moeder Edna en Benjamin bezochten het graf nog eens in 2001. Simon vertelde dat hij nu zeer binnenkort opnieuw het graf zou willen bezoeken.

We besluiten het bezoek. We drinken nog wat thee bij Simon thuis en tegen 21.00 uur zet hij ons op de trein richting Londen. Mijn hoofd zit vol. Er is veel informatie bijgekomen, maar er zijn ook meer vragen gekomen. Het is me duidelijk op die 5^e november 2016 dat aan dit verhaal nog lang geen eind is gekomen.

Terug in Nederland.

Waar te beginnen? Hoe een vervolg te maken in dit onderzoek? Welke vragen eerst? Hoe zit het met die locatie? En dan die Duitse kleuren? Als er familie van Kitchen leeft, is er dan ook familie van piloot Williamson? Zou er nog familie van Westerink leven? Zou Jan Westerink zelf nog leven? Zijn er gegevens van de berging? Wie zijn eigenlijk de makers van die herdenkingspaal? Het zijn slechts een aantal van de vele vragen die door mijn hoofd spoken. Omdat ik niet goed een vervolg weet, laat ik het eerst even rusten.

Dit duurt echter niet lang. Nu Simon en ik aan elkaar verbonden zijn via Whatsapp en mail, worden vele documenten uitgewisseld. Zo stuurt Simon kopieën van brieven die Alfred aan zijn vrouw Edna schreef. Verder worden links gestuurd van sites met meer informatie over de laatste vlucht. In de nationale archieven van het Verenigd Koninkrijk valt te lezen dat op 27 november een groep van 290 vliegtuigen naar Neuss in het Ruhrgebied vliegen. De groep bestaat uit 173 Halifaxes, 102 Lancasters en 15 Mosquitos. Het bericht vertelt dat Neuss zwaar gebombardeerd werd, dat vele vuren ontstonden door deze bombardementen. Verder is er te lezen dat tijdens deze operatie één Mosquito verloren gaat.²¹ Het gaat hier om de Mosquito van Kitchen.

De brieven die Alfred aan zijn vrouw schreef vind ik aangrijpend. Het voelt haast als gluren in iemands privéleven zonder dat hij daar toestemming voor heeft gegeven.

Alfred mist zijn vrouw. In zijn voorlaatste brief van 24 november 1944 schrijft hij: *Just a few lines before I go to bed tonight, I know how you like to hear from me each day and are disappointed when you don't get one. I was unlucky myself today and I missed your letter darling, although I can't expect you to write every day without fail.*²² Hij sluit zijn brief af met: *It seems a long time since I saw you sweetheart and I almost forget what its like to sleep with you- It just seems like a dream to me.*²³

In de laatste brief die Alfred aan zijn vrouw stuurt op 26 november 1944, gaat het over de zorgen die hij en Edna hebben. *In your last letter darling you seemed a bit fed up because you hadn't received a letter for a couple of days, sorry darling. What makes you worry, because you think I am operating Ed?-I never told you I was doing any ops so I don't know where you got that idea from.*²⁴

Verder refereert hij in die brief aan 48 uur vrije tijd die hij mogelijk kan krijgen nu hij meer dan 80 missies heeft gevlogen. Hij wil zich vooral blijven inzetten zodat hij die 48 uur kan opnemen ten tijde dat hun eerste kind wordt geboren. Hij besluit zijn brief met een beschrijving van zijn ellendige gevoel over het gemis van Edna.

*I felt a bit fed up with the camp yesterday so I went into Bedford with the boys in the Liberty Coach. Nothing much to do except have a pint or two, I am getting over it this afternoon but I felt lousy this morning. When I got there I felt as though I ought to be jumping on the train to come and see you- it made me feel quite homesick for you sweetheart. Cheerio darling longing to see you. All my love Alf xxxxxxxxxxxx*²⁵

Ik vind het indrukwekkend en aangrijpend. Alfred, die extra zijn best blijft doen om kans te maken op 48 uur verlof om de geboorte van zijn kind mee te maken. Het gemis van zijn vrouw, het ongetwijfeld sterke gevoel van onmacht. De kans van het niet aanwezig zijn bij de geboorte van je kind. En dan, dan onverwacht op een vlucht moeten voor een operatie in het Ruhrgebied.

Onverwacht, want zoals later zal blijken zou Alfred niet hoeven vliegen omdat zijn vaste piloot 'Gibby' ziek is. Echter de vaste navigator van Maurice Williamson was ook ziek, Alfred werd gevraagd om die dienst over te nemen. Alfreds gedachten waren bij die 48 uur verlof, bij de geboorte van zijn kind, bij het ondersteunen van zijn vrouw. En dus zei Alfred ja en ging hij mee op 27 november 1944. Hij zou nooit meer terugkeren.

²¹ <https://webarchive.nationalarchives.gov.uk/20070706055325/http://www.raf.mod.uk/bombercommand/nov44.html>

²² Brief van Alfred aan zijn vrouw Edna van 24 november 1944. Kopie in bezit van Gert Talens

²³ Brief van Alfred aan zijn vrouw Edna van 24 november 1944. Kopie in bezit van Gert Talens

²⁴ Laatste brief van Alfred aan zijn vrouw Edna van 26 november 1944. Kopie in bezit van Gert Talens

²⁵ Laatste brief van Alfred aan zijn vrouw Edna van 26 november 1944. Kopie in bezit van Gert Talens

I felt a bit fed-up
 with the camp yesterday, so I went
 into Bedford with the boys in
 the liberty-coach. & Nothing more
 to do except have a pint or two,
 I am getting over it this afternoon
 but I felt lousy this morning.
 When I got there I felt as though
 I ought to be jumping on the
 train to come & see you - it
 made me feel quite homesick for
 you sweetheart.
 Edna's darling longing to see
 you,

All my love,
 Edna
 xxx
 xxx
 xxx

Alfreds laatste brief, zijn laatste woorden in zijn brief van 26 november 1944 aan zijn vrouw Edna.
 Kopie in bezit van Gert Talens

Op bezoek in de Airgunnersroom te Dronten.

Na mijn reis naar Engeland komt er dus veel informatie binnen. Informatie die elkaar soms tegensprekt, soms ook ondersteunt. Om verder te komen besluit ik om contact op te nemen met de Stichting 4 mei herdenking Dronten²⁶. De Stichting 4 Mei Herdenking Dronten heeft als doel het organiseren van de jaarlijkse dodenherdenking in Dronten. De stichting onderhoudt ook een speciaal ingerichte ruimte in de Meerpaal te Dronten waarin een permanente expositie te zien is over de Airgunners.²⁷ Nadat ik telefonisch contact krijg met bestuurslid Willem Visscher en ik te horen krijg dat de Airgunnersroom om de woensdag open is, ga ik de eerstvolgende mogelijkheid op bezoek.

Aanwezig zijn onder andere voorzitter Dirk Drogts en bestuurslid Willem Visscher. Nadat ik me voorgesteld heb wordt informatie uitgewisseld. Zo hoor ik bijvoorbeeld dat de stichting mede verantwoordelijk is voor de zestien crashpalen die in Oostelijk Flevoland staan. Ik vertel over mijn speurtocht, over mijn bevindingen en ook over de door mij tegenstrijdig gevonden informatie. De heer Drogts vertelt dat zij uitgegaan zijn van de informatie zoals deze door wijlen bergingsofficier Gerrit Zwanenburg is gedocumenteerd.

²⁶ <https://www.4meiherdenkingdronten.nl/>

²⁷ <https://www.4meiherdenkingdronten.nl/content/airgunnersroom>

Tijdens deze eerste kennismaking wordt ook gesproken over de overdracht van het vliegersmonument dat elk jaar in april plaatsvindt als opmaat naar de dodenherdenking op 4 mei. Elk jaar is een nieuwe groep 7 van één van de Dronter basisscholen verantwoordelijk voor de schoonmaak van dit monument. Tijdens de overdracht in het gemeentehuis houdt burgemeester De Jonge dan een praatje, aangevuld met een verhaal van een andere gast. Deze andere gast is voor het jaar 2017 een mevrouw uit het noorden van het land die actief is geweest in het verzet tijdens de oorlog. De heer Drogts vraagt evenwel dat indien deze mevrouw niet zou kunnen, ik haar plaats wil innemen om bij de overdracht te vertellen over de neergestorte Mosquito. Ik ga akkoord.

Aan het eind van mijn bezoek komt nog ter sprake dat Simon Kitchen van plan is om tijdens de eerste week van mei naar Nederland te komen. Drogts zegt toe dat indien dit gebeurt, Simon en ik van harte welkom zijn als gast bij de herdenking op 4 mei. Een aantal weken later worden beide zaken bevestigd. Ik zal op 5 april 2017 een presentatie voor de basisschoolleerlingen verzorgen in het gemeentehuis en Simon zal met zijn zoon Daniële te gast zijn tijdens de 4 mei herdenking.

De Kitchens in Dronten.

Op 3 mei 2017 ontmoet ik bij het Stadshotel in Kampen voor de tweede maal in mijn leven Simon Kitchen en zijn zoon. We vertrekken na deze hernieuwde kennismaking onmiddellijk naar de begraafplaats en leggen bloemen bij het graf van Alfred. Ik vind het bijzonder. Deze twee bij het graf van Alfred, bloemen leggend en dat allemaal nadat ik twee jaar daarvoor de vraag had gekregen om een verhaal te schrijven over het Torenbosje. Hoe bijzonder is het leven soms. De volgende dag neem ik beide heren mee naar het Torenbosje en naar de locatie van het Zeebeumpie. In de middag wordt Simon geïnterviewd door een journalist van de Dronter huisaanhuis weekblad de Flevopost²⁸ en daarna zijn we te gast bij de herdenking.

Daniële(l) en Simon (r) Kitchen bij herdenkingspaal 2
Foto: Gert Talens

Daniële (l) en Simon (r) Kitchen bij het graf van Alfred
Foto: Gert Talens

Voor Simon en zijn zoon zijn het bijzondere momenten. De kennismaking met de twee locaties is uiterst vervreemdend. De informatie op het bordje bij herdenkingspaal 2 waarop te lezen valt dat het toestel Duitse

²⁸ https://flevopost.nl/artikel/493118/de-eeuwige-zoektocht-van-simon-kitchen.html?harvest_referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.nl%2F

kleuren had vinden beide mannen vreemd en storend. Simon geeft aan dat Jan Westerink, de man wiens ooggetuigenverslag voor de familie Kitchen leidend is, Adrian, moeder Edna en vader Benjamin in april 2000 de locatie met hem heeft bezocht. Dick van der Kamp was hier ook bij aanwezig, de man via wie alle contacten tussen de Kitchens en Jan Westerink tot stand zijn gekomen. Als we de foto's van die ontmoeting in 2000 bekijken blijkt ook hieruit dat deze zijn gemaakt in de omgeving van het Zeebeumpie.

April 2000. Op de dijk bij Zeebeumpie. vlnr:
Simon Kitchen, Jan Westerink, Adrian Kitchen. Mevr. vd Kamp,
Dick vd Kamp.
Foto: Simon Kitchen

April 2000. Met schilderij op de dijk bij Zeebeumpie. vlnr:
Edna Kitchen, Jan Westerink, Benjamin Kitchen
Foto: Simon Kitchen

In de avond van 4 mei worden Simon en zijn zoon speciaal welkom geheten door burgemeester De Jonge tijdens de herdenkingsbijeenkomst in de Meerpaal. Daarna leggen Simon en zijn zoon bloemen bij het vliegersmonument. De volgende dag, 5 mei, verlaten Simon en Daniële Nederland weer. Met alle verhalen en nieuwe informatie die is gedeeld deze twee dagen, worden de contouren van wat er die fatale nacht gebeurd is steeds helderder.

Simon Kitchen legt bloemen bij het Vliegersmonument Dronten.
Foto: Gert Talens

Simon en Daniële Kitchen te gast tijdens de herdenkings
bijeenkomst in de Meerpaal, 4 mei 2017.
Foto: Gert Talens

Het onderzoek in de versnelling.

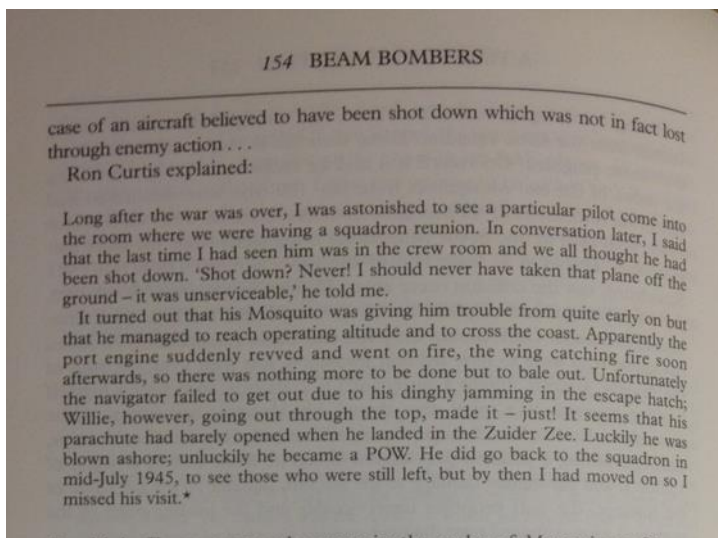
Na het bezoek van de Kitchens versnelt het onderzoek zich. Er wordt contact gezocht met diverse deskundigen. Zo wordt de bergingsofficier van de Koninklijke Luchtmacht Arie Kappert benaderd alsmede zijn opvolger Bart Aalberts. Beide komen met interessante gegevens. Ze geven aan dat de documentatie van wijlen Zwanenburg niet altijd volledig en compleet is. Kappert stuurt een foto van het ontsnappingsluik van de Mosquito en levert verder een link naar een publicatie genaamd *Beam Bombers* van M. Cumming uit 1998. Beschreven wordt wat er gebeurt in de nacht van 27 november. Te lezen valt dat het vliegtuig op de heenweg van de missie vlam vat en in de 'Zuider Zee' terecht komt. De navigator komt om en de piloot wordt krijgsgevangene gemaakt.

Ontsnappingsluik neergestorte Mosquito van Kitchen.
Foto: Bergingsofficier Aalberts.

Bijschrift behorende bij ontsnappingsluik neergestorte Mosquito
Foto: Bergingsofficier Aalberts

Uit Cumming, M. (1998). *Beam Bombers: Secret War of no. 109 squadron*.
Sutton Publishing: Verenigd Koninkrijk.

Van Willem Visscher van de Stichting 4 mei herdenking Dronten ontvang ik een foto uit het boek 'Uit rivier en zee geboren' van Van der Linde (2015) waarin te lezen valt over de neergestorte Mosquito nabij het Zeebeempie. Van dezelfde Visscher ontvang ik ook een foto uit 1941 uit zijn familiealbum waarin het Zeebeempie is afgebeeld. Duidelijk te zien is hoe ondiep het voor die kustlijn was.

In de nacht van 27 november 1944 stortte een geallieerde *Havilland Mosquito* (jachtbommenwerper) neer in het IJsselmeer, voor de kust van de Zuiderwaard. De bemanning bestond uit twee personen: een vlieger en een navigator, die naast elkaar in de cockpit zaten. Een van de bemanningsleden verongelukte tijdens de crash, de ander kon het vliegtuig levend verlaten. Doordat het water ondiep was kon hij zijn hoofd boven water houden terwijl hij op de bodem stond. Omdat het nacht was en vanwege de verduisterende maatregelen van de bezetter, was het voor de vlieger lastig om zich te oriënteren. Toen zijn ogen aan het donker gewend waren kon hij in de verte, net boven de denkbeeldige horizon, vaag iets onderscheiden. Op goed geluk waadde hij in de richting van het object, wat het "zeebeempie" bleek te zijn. Eenmaal aan wal strompelde hij in de richting van de boerderij op erf 74.

De komst van de piloot gaf de nodige opschudding op de boerderij van Zwier Kanis. Hoe nu te handelen? Er waren al onderduikers, maar het verbergen van een geallieerde piloot was een daad die vele malen zwaarder gestraft zou worden dan het verbergen van een onderduiker. Betrokkenen liepen een groot risico om standrechtelijk te worden geëxecuteerd. De communicatie met de

Uit: Van der Linde, G. (2015) *Uit rivier en zee geboren*

Foto uit familiealbum Willem Visscher

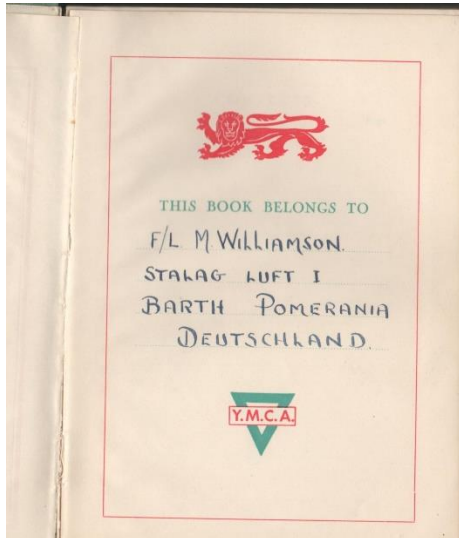
Dan wordt dankzij een mail van de webbeheerder van [flevolanderfgoed.nl](http://www.flevolanderfgoed.nl)²⁹ een interessante link gelegd naar een website [mossie.org](http://www.mossie.org). Op deze site is een webdiscussie³⁰ te lezen van ene Paul Williamson. Deze Paul Williamson schrijft over zijn opa, Maurice Williamson. Het gaat hier om de piloot van de neergestorte Mosquito. Er wordt gesproken over een Canadese navigator die de crash niet overleefd en aanspoelt aan wal. Verder valt te lezen dat deze Paul navraag doet bij zijn opa Maurice (de piloot) over de crash. Paul Williamson schrijft op 30 oktober 2001: *He (zijn opa red.) wasn't shot down, he had engine failure and had to ditch the plane in the sea, which is why his co-pilot was able to bail out earlier than my grandfather.*

Ik besluit om via internet verder te zoeken naar deze Paul Williamson. Na enige tijd is het raak. Paul Williamson, de kleinzoon van piloot Maurice, woont in Maryport, Cumbria, een plaats in het noordwesten van het Verenigd Koninkrijk nabij het Lake District. Paul blijkt in het bezit te zijn van het vluchtlogboek maar ook van het dagboek dat zijn opa Maurice Williamson schrijft tijdens zijn gevangenschap nadat hij overgeleverd is aan de Duitsers na de crash. In volgende mails stuurt Paul kopieën van het dagboek en een brief die zijn opa heeft geschreven in mei 1945 aan weduwe Edna Kitchen. Opvallend aan het dagboek is dat Stalag Luft 1, Barth Pomerania als gevangenkamp wordt opgegeven. Deze locatie, gelegen in het uiterste noorden van Duitsland, is volstrekt anders dan de opgegeven locatie op herdenkingspaal 2 bij het Torenbosje. Bij deze paal wordt gesproken over Camp 13 Weiden in het zuiden van Duitsland. Uit de kopie van het dagboek blijkt dit gegeven dus fout te zijn. Paul stuurt het volledige dagboek. Het is een aangrijpend verhaal van een man die in zeer moeilijke tijden probeert te overleven. In het kamp wordt honger geleden en naarmate de Russen dichterbij komen nemen de spanningen enorm toe. Een paar dagen voor de officiële bevrijding zijn alle Duitse soldaten verdwenen. Er heerste wanorde. Dan komt de lokale bevolking, hoofdzakelijk vrouwen, om bescherming smeken bij de voormalige gevangenen. Er heerst grote angst voor de Russen. Dit alles wordt door Williamson beschreven op een heldere manier waarbij hij zijn eigen gedachten en gevoelens niet schuwt. Op één van de laatste bladzijden beschrijft Williamson dat de

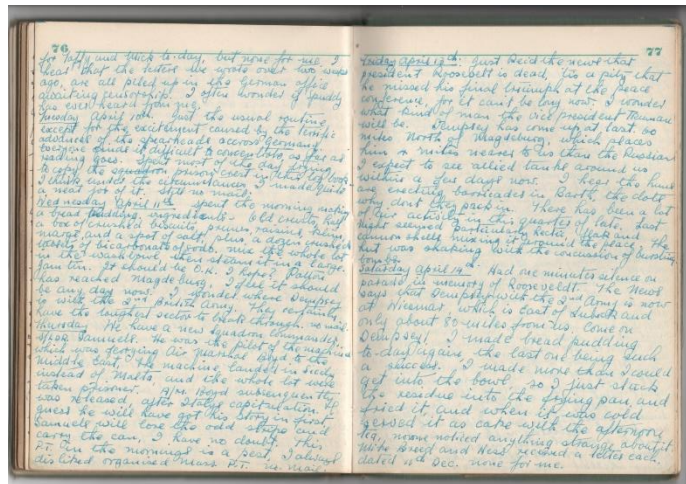
²⁹ <https://www.flevolanderfgoed.nl/>

³⁰ <http://www.mossie.org/forum/read.php?1,124,152#msg-152>

vrouwen van Barth op donderdag 10 mei 1945 gedwongen worden om naar het kamp te gaan om voor de ex gevangenen te zorgen. Het is een aangrijpend relaas waarbij verder vooral ook opvalt dat Williamson met geen letter schrijft over de crash van de Mosquito. In die zin biedt dit dagboek geen nieuwe gegevens over de nacht van 27 november 1944.

Binnenpagina uit dagboek van Williamson
Foto: Paul Williamson

Deel uit dagboek van Williamson.
Foto: Paul Williamson

Dulag-Luft. Kriegsgefangenenkartei.		Gefangenen- Erfassungsmarke	Dulag-Luft Eingeliefert
NAME: WILLIAMSON		Vorname des Vaters: John	Dat. 22.12.44.
Vorname: Maurice	Funktion: Pilot	Familienname der Mutter: Mary McMind	
Dienstgrad: 7/Lt.	Markel-No: 106 108	Verheiratet mit: Ja	
Geburtsdag: 4.3.11.	Geburtsort: Harryport	Anzahl der Kinder: 2	
Religie: Presb.	Heimatstadt:		
Wohnort: Tetschendorf	Mrs. M. Williamson		
Staatsangehörigkeit: Brit.	15 Christian Street		
	Harryport, Cumberland		
Abdau am: 27.11.44 bei: Kessel Flugzeugtyp: Mosquito			
Gefangennahme am: wie oben bei: wie oben Motorschaden			
Nähere Personalbeschreibung			
Figur: mittel	Augen: braun		
Größe: 1,74	Nase: gerade		
Schädelform: mittel	Bart: kein		
Haar: braun	Gebiss: 2 Z. fehlen		
Gewicht: 65	Bestimmte Kennzeichen: 1		
Gestaltform: oval			
Gesichtsfarbe: gesund			
  			

Krijgsgevangenenkaart van Williamson, 22 december 1944
Foto in bezit van Paul Williamson

Maurice Williamson
Foto in bezit van Paul Williamson

Simon Kitchen is blij verrast te horen dat er meer gegevens vrij komen via de familie Williamson. Voor Simon zijn deze contacten nieuw. Hij is dus zelf verrast maar weet ook de familieleden van Williamson te verrassen met

een brief die piloot Maurice Williamson schreef op 24 mei 1945 vanuit Maryport Engeland. In deze brief beschrijft Williamson de gebeurtenissen tijdens de laatste vlucht. Hij schrijft over een brand, dat Kitchen en hij de brand niet meester worden. Kitchen raakt vast met zijn parachute in het ontsnappingsluik, raakt bewusteloos door de rook. Williamson weet ternauwernood te ontkomen. Het vliegtuig stort neer met Kitchen aan boord. Naast deze brief stuurt Simon Kitchen nog een brief die de vrouw van piloot Williamson schreef aan weduwe Edna Kitchen. Paul Williamson meldt blij verrast te zijn met de kopieën van deze brieven. Hij stuurt deze onmiddellijk door naar Australië waar zijn tante Helen woont. Helen is dochter van de piloot. In een mail aan mij schrijft Helen vervolgens diep ontroert te zijn door de brieven. Ze schrijft onder andere: *It was sad for me to see my mothers writing, as I have nothing of hers in the written form.*

a. 2. 48. 15, Christian Street,
Maryport
Cumberland

Dear Mrs. Kitchen,

I understand your
husband was navigating for
my husband when they took
off for their unlucky trip on

Fragment uit brief van Mevr. Williamson aan Edna Kitchen 9-2-1945
Foto: Simon Kitchen

is very small. I immediately
bent down and tried to free
him, but found he was
firmly wedged by his chute
which was fixed to his chest,
and the dinghy which was
attached to his seat.

The cockpit was full of smoke
and fumes by this time. I
pulled and struggled hard to
free him, but he was absolutely
immovable. He then lost
consciousness, I think it must
have been the fumes. I thought
then that it was all over for both
of us, for there is only one exit.

Finally the port wing tanks
exploded, and the machine
began to spin to earth out of

Fragment uit brief van Maurice Williamson aan weduwe Edna Kitchen 24-5-1945
Foto: Simon Kitchen

Nog meer informatie.

Ik besluit om na al deze nieuwe informatie verder te gaan speuren. Zo blijft bijvoorbeeld het verhaal van Jan Westerink zeer interessant. Zoals het lijkt is zijn verslag het enige ooggetuige verslag over de Mosquito. Na wat spuurwerk op het internet kom ik erachter dat Jan Westerink op 18 april 2016 is overleden. Hij leefde dus nog toen mijn speurtocht begon! Ik vind contactgegevens van de familie Westerink en neem contact met hen op. Zoon Hans wordt contactpersoon. Na wat heen en weer gemail wordt er een afspraak gemaakt met weduwe Joke Westerink en haar zoon Hans in het Drentse Hogeveen. Tijdens dit bezoek vertel ik over mijn speurtocht. Mevrouw Westerink vertelt me dat de ervaringen in de oorlog een diepe indruk op haar man hebben gemaakt. Hij sprak er nooit over. Voor zoon Hans was het nieuw om te horen over de familie Kitchen. Voor hem was het verhaal van het schilderij ook nieuw. Wel komt Hans met iets tevoorschijn dat opmerkelijk is. Het gaat om een foto, die altijd al in huize Westerink heeft gehangen. Het is een foto uit de jaren 40. Voor Jan Westerink was dit een belangrijke foto, maar bij de familie was onbekend waarom. Met deze foto en de foto van het schilderij wordt dit opeens duidelijker. Jan heeft de gebeurtenissen in maart 1945 verwerkt in een schilderij waarbij hij zich heeft laten inspireren door een foto uit de oorlogsjaren van de lucht boven Kampen.

Gebeurtenissen op 4 maart 1945, geschilderd door Jan Westerink
Foto: Gert Talens

Foto van lucht boven Kampen in jaren 40
Foto in bezit van familie Westerink

Tijdens de reis terug van Hogeveen naar huis bedenk ik me dat er wellicht nog meer ooggetuigen in leven zijn. Daarom neem ik een paar dagen later contact op met brugnieuws.nl. Dit is een nieuwssite die met name in Kampen actief is. De redacteur is akkoord met mijn voorstel om een oproep op zijn site te plaatsen waarin ik kenbaar maak op zoek te zijn naar ooggetuigen van de crash op 27 november 1944. Na een week heb ik tien telefonische reacties van verschillende mensen uit Kampen in de leeftijd van 82 tot 93 jaar. Onafhankelijk van elkaar verklaren zes van deze tien dat er inderdaad nabij de kust, ter hoogte van het Zeebeumpie, een vliegtuig is neergestort in het najaar van 1944. Eén getuige geeft aan dat hij een lichaam heeft gezien in het wrak toen hij dit met enkele vrienden bezocht. Een ander geeft aan dat in het voorjaar van 1945 tijdens het bezoeken van dit wrak, een been werd gezien. Diverse getuigen geven aan dat ze het wrak bezocht hebben en delen ervan meegenomen hebben om te gebruiken.

Een getuige verklaarde de broer te zijn van Jan Westerink. Deze 83 jaar oude Roelof Westerink vertelde dat zijn broer niet zelf aanwezig is geweest om het lijk uit het toestel te halen. Dit hebben anderen gedaan. Verder geeft hij aan geen weet te hebben van het contact dat zijn broer Jan heeft gehad met de familie Kitchen. Bij een tweede keer bellen geeft deze Roelof opnieuw aan dat zijn broer Jan niet aanwezig kan zijn geweest bij het ruimen van het lichaam. Weer een andere getuige geeft aan dat hij het toestel brandend gezien heeft en tot slot geven twee getuigen aan dat de piloot naar boer Zwier Kanis is gelopen om daar onderdak te vragen. Getuigen verklaren dat deze boer een NSB-er was, maar ook onderduikers had. Niet duidelijk is of deze Kanis een rol heeft gespeeld in de aanhouding van de piloot door de Duitse bezetter.

Getuigen gezocht voor historisch onderzoek naar neergestort vliegtuig

(ingezonden door Gert Talens)

Mijn naam is Gert Talens, woon in Dronten en doe onderzoek naar een neergestort vliegtuig in 1944.

In de nacht van 27-28 november 1944 is in de nabijheid van Kampen een Engels luchtmacht vliegtuig neergestort. Het ging om een de Havilland Mosquito B Mk XVI ML979. Het vliegtuig kende twee bemanningsleden. Pilot Maurice Williamson kon dankzij zijn parachute ontsnappen, maar werd op de grond gearresteerd en overgedragen aan de Duitsers. Hij werd krijtsgevangene en kwam terecht in het krijtsgevangenen kamp Stalag Luft 1 te Barth in Pommeren, Duitsland.

Drie Kamper jongeren

Het andere bemanningslid, Alfred Kitchen, kon niet ontsnappen en is omgekomen. Zijn lichaam is na de winter, begin maart 1945, uit het vliegtuig gehaald door drie Kamper jongeren, dit gebeurde op last van de Duitse bezetter. Deze groep van drie bestond uit vijf, maar drie jongens werden opgedragen het lijk te halen. Alfred Kitchen is daarna begraven op de begraafplaats te IJsselmuiden, waar zijn lichaam nu uiteraard nog steeds ligt. Een naam van een van de jongens uit Kampen die betrokken was bij het bergen van het lichaam van Kitchen is bekend: Jan Westerink. Andere mogelijke betrokkenen zijn

De jongens die van de Duitsers het lichaam moesten bergen.

Gert Talens met de zoon van de omgekomen vlieger.

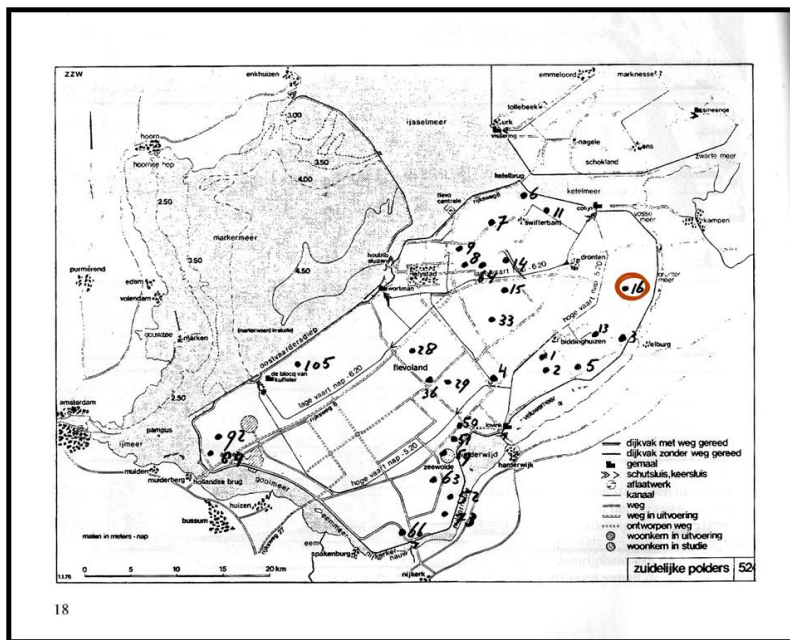
Fragment van brugnieuws.nl over zoektocht naar getuigen, mei 2018

Foto: Gert Talens

Het onderzoek komt tot een eind, maar vragen blijven.

In de periode van mei 2018 tot juni 2019 blijft informatie binnenkomen. Soms gaat het om zaken die al bekend zijn, soms ook gaat het om nieuwe, voor mij onbekende zaken. Zo mailt Dick Breedijk gegevens over een gevonden vleugel van een Mosquito nabij locatie Torenbosje. Bron is het boek *In de schaduw van de Glorie* van Veenstra uit 1992. Vermeld wordt dat op 14 november 1963 grote delen van de vleugel geborgen zijn. "Doordat grote delen van de vleugel van deze machine uit hout vervaardigd waren, was zij niet te ver weggezakt en stak een behoorlijk stuk boven de grond uit". In dezelfde publicatie wordt als vindplaats locatie 16 omcirkeld. Daarmee wordt het gebied aangegeven waar nu het Torenbosje te vinden is.

Is deze vondst en publicatie hierover nu in strijd met het ooggetuigenverslag van Jan Westerink en de mondelinge verslagen opgemaakt door mij bij de tien mensen uit Kampen die me belden naar aanleiding van een oproep in de lokale Brug van Kampen? Het lijkt me niet. Gezien het feit dat de Mosquito een houten toestel was en onderdelen zich dus ook heel goed drijvend verplaatst zouden kunnen hebben, is het mogelijk dat dit deel, zoals beschreven door Veenstra (1992) richting locatie Torenbosje is gedreven, terwijl de crashlocatie nabij het Zeebeumpie was. De vele (mondelinge) verslagen over de locatie bij het Zeebeumpie lijken doorslaggevend te zijn.

Overzicht van vindplaatsen van door de Kon. Luchtmacht geborgen vliegtuigwrakken 1960 - 1975.

Kavel aanduiding ontleend aan het "Verkaveling plan Flevoland" van de dienst Zuiderzee werken.

No.	Type	Jaar	Kavel	No.	Type	Jaar	Kavel
1	Meteor	1960	Y-9	29	Halifax	1967	V-11
2	Lancaster	1960	Y-20/Y-21	33	Wellington	1967	S-20
3	Spitfire	1960	Z-104	36	B-17	1968	E-61
4	ME-109	1960	U-61	50	Mustang	1970	PZ-50
5	Lancaster	1960	Z-39	51	ME-110	1970	GZ-12
6	Wellington	1961	H-54/H-55	52	B-17	1970	PZ-4
7	Hampden	1961	J-23	63	ME-110	1971	GZ-38
8	JU-88	1961	G-118/G-119	64	JU-88	1971	J-104
9	Lancaster	1961	G-85/G-86	66	Lancaster	1971	GZ-45/GZ-55
11	ME-110	1962	H-79	73	Stirling	1972	PZ-53
13	ME-109	1962	Z-28	84	JU-88	1973	AZ-115
14	Lancaster	1962	J-52	92	HE-115	1974	AZ-104
15	Gotha	1963	S-55	105	Liberator	1975	DZ-1
16	Mosquito	1963	P-53				
28	Stirling	1967	D-26/D-27				

Kopie uit Veenstra, S.L. (1992). *In de schaduw van de Glorie*. Veenstra: Zutphen.

Wat vreemd blijft is dat mijn speurtocht geen antwoord heeft gegeven op de vraag hoe het kan dat Kitchens Mosquito bij het Zeebeempie niet officieel geborgen is en dat hierover geen documentatie door mij is gevonden. Mogelijk is die er wel, maar dus niet door mij gevonden.

Een andere vraag is het feit dat op herdenkingspaal 2 vermeld staat dat het vliegtuig in Duitse kleuren vloog. Zoals al vermeld is deze vermelding een onaangename beschrijving voor de familie Kitchen.

In een antwoord op een mail van mij aan de heer Kappert, bergingsofficier van de Koninklijke Nederlandse Luchtmacht stelt Kappert dat het onbekend bij hem is dat tijdens de oorlog Engelse vliegtuigen in Duitse kleuren vlogen. Ook in de nationale archieven van Engeland ben ik niets tegengekomen over de mogelijke Duitse kleurvoering van Engelse machines. Wellicht dat ook hier een bericht, gemaald door Breedijk, duidelijkheid verschaft. In zijn mail verwijst Breedijk andermaal naar de publicatie van Veenstra uit 1992. Te lezen valt het volgende: "Zo bleek de verf die de vleugels van dit vliegtuig bedekten, van een wit-grijze kleur te zijn die bij de Engelse Luchtmacht niet in gebruik was" (Veenstra, 1992). En een stukje verder is geschreven: "De meest waarschijnlijke veronderstelling die de Luchtmacht aan deze machine kan geven, is dat het behoort moet hebben tot KG/200, hetgeen een Duitse luchtmachtonderdeel was dat met buitgemaakte Engelse en Amerikaanse vliegtuigen opereerde. Helaas een gissing want tot op heden zijn de feiten nooit achterhaald geworden" (Veenstra, 1992).

Het lijkt erop dat de makers van herdenkingspaal 2 zich eenzijdig gebaseerd hebben op gegevens uit het boek van Veenstra. En hoewel Veenstra zelf duidelijk stelt dat het om een gissing gaat, laat de tekst op herdenkingspaal

2 geen onduidelijkheid over. Hier wordt als feit gepresenteerd: "Bijzonder aan dit vliegtuig was dat het de kleuren droeg van een Duits vliegtuig" (herdenkingspaal 2, Stichting 4 mei herdenking Dronten).

Fragment van herdenkingspaal 2 bij het Torenbosje Oudebosweg Dronten

De mail van Breedijk biedt echter soelaas als het gaat om deze Duitse kleuren. Volgens Breedijk bestond er inderdaad een KG200 luchtmachtonderdeel en hadden zij een Mosquito. Echter in dit geval ging het om een type B.IV en niet om een type B.XVI, het toestel waarin Kitchen vertrok vanuit Little Staughton. Breedijk verwijst hierbij naar het boek *Geheimflüge* van Smith, Creek en Petrick uit 2006. Als het gaat om de kleuren geeft Breedijk verder aan dat de wit/grijze kleuren zoals beschreven in Veenstra (1992) ook de kleuren kunnen zijn van Engelse Mosquito's. Hij benoemt hier o.a. het type B.IV, een fotoverkenningsvliegtuig dat wel in deze kleuren vloog. Overigens was de door mij bekeken Mosquito in het De Havilland Aircraft Museum in Shenley ook van een grijze kleur. Daarmee lijkt het dus onwaarschijnlijk dat de vondst zoals deze gedaan is bij de locatie Torenbosje een vliegtuig was in Duitse kleuren.

Tot slot nog dit over herdenkingspaal 2.

Aantoonbaar is gemaakt dat de beschrijving zoals deze op de huidige paal te lezen valt over het krijgsgevangenkamp van Maurice Williamson niet klopt. Williamson zat in Stalag Luft 1 in Barth, Pommeren en niet in Kamp Weiden. Ten tweede valt te constateren dat de suggestie dat het ging om een vliegtuig in Duitse kleuren erg onwaarschijnlijk is. Waarschijnlijk is het dat publicaties en meningen door elkaar gehaald zijn en zo een soort van nieuwe waarheid is ontstaan. Als laatste kan gesteld worden dat de Mosquito waarin Williamson en Kitchen zaten niet is neergestort bij de locatie Torenbosje maar bij de locatie Zeebeumpie, met als coördinaten: N52°33'43.8", E5°50'40.5"

Een aantal keren heb ik het bestuur van de Stichting 4 mei herdenking te Dronten op de hoogte gesteld van mijn bevindingen. Twee keer kreeg ik het antwoord terug dat men zich houdt aan de door hen bekende feiten. En daar liet men het bij. Bij navraag van mijn kant naar die feiten, kwam hetzelfde antwoord: we houden ons aan de bij ons bekende feiten. Tot op heden heb ik de feiten van deze Stichting niet gezien, heb ik niet de documentatie in kunnen zien die ten grondslag liggen aan de beschrijvingen zoals die op herdenkingspaal 2 te lezen valt. Op verdere mails van mij aan de Stichting is niet gereageerd.

Ik heb mijn beschreven bevindingen ook voorgelegd aan diverse andere deskundigen. Zo werden de volgende mensen benaderd: Arie Kappert en Bart Aalberts bergingsofficieren Koninklijke Nederlandse Luchtmacht, Jan Nieuwenhuis van <http://www.airwar4045.nl>, Teunis 'Pats' Schuurman van www.teunispats.nl/ww2.htm, Nico Kwakman van <http://www.zzairwar.nl>, Fred Vogels van <https://www.backtonormandy.org/> en Bert Wijs en Astrid Doppert van Stichting Ongeland. Alle partijen geven in diverse bewoordingen aan dat mijn gevonden feiten dicht bij de waarheid komen dan de feiten zoals geschreven op de herdenkingspaal 2. Mijn bevindingen worden naast data gelegd van de diverse andere sites en vaak blijken zaken overeen te komen. Opvallend overigens ook is dat mijn frustraties ten aanzien van de beantwoording en beargumenteren van Stichting 4 mei herdenking Dronten herkend worden.

Om bovenstaande bevindingen heb ik het volgende voorstel aan de Stichting 4 mei herdenking Dronten, de stichting die de herdenkingspalen beheert. Omwille van de families Kitchen en Williamson verzoek ik de stichting de tekst zo spoedig mogelijk te vervangen waarin vermeld wordt dat het toestel Duitse kleuren droeg. De vermelding dat Williamson krijgsgevangene was in kamp Weiden moet vervangen door Stalag Luft 1 te Barth, Pommeren. Verder is de oorzaak van de crash wel bekend, namelijk 'engine faillure' met als gevolg brand, zoals beschreven in de brief van Williamson aan de weduwe Kitchen. Ook dit moet veranderd op de beschrijving. Als laatste moet vermeld worden dat mogelijke delen van het toestel op deze locatie (Torenbosje) gevonden zijn, maar dat het toestel is gecrasht nabij het Zeebeumpje op locatie N52°33'43.8", E5°50'40.5". Het mooie overigens is dat nog steeds een nazaat van dit boompje aan de dijk staat en op de dijk aan de Kamper kant een zitbankje staat met hierop een beschrijving van het feit dat hier vroeger het Zeebeumpje stond.

Met beschreven voorstel kan mijns inziens herdenkingspaal 2 blijven staan waar het nu staat, echter wel met de verbeterde tekst. Zo behoudt het Torenbosje zijn herdenkingspaal, maar wordt hierop dus wel verwezen naar de oorspronkelijk crashlocatie ca. 7 km noordwestelijker. Beschreven voorstel lijkt hiermee toe te komen aan de wensen van alle partijen te weten: stichting rondom het Greppelveld (het Torenbosje), stichting 4 mei herdenking Dronten, de families Kitchen en Williamson en de geschiedschrijving.

Bedankt

Ik ben me ervan bewust dat er mogelijke vergissingen, onduidelijkheden of omissies zijn. Om ervoor te zorgen dat deze zoveel mogelijk afwezig zijn heb ik mijn tekst voorgelegd aan vele personen. Personen met kennis, passie en betrokkenheid voor wat ooit eens is gebeurd. Ik ben deze mensen erkentelijk voor hun feedback en informatie. Voor zover van toepassing heb ik hun feedback verwerkt in mijn tekst.

De Stichting 4 mei herdenking Dronten ben ik erkentelijk voor hun vraag aan mij om de presentatie te houden voor basisschoolkinderen in 2017. Ik ben dezelfde stichting ook zeer erkentelijk voor het feit dat Simon Kitchen met zijn zoon Daniële eregast waren op de herdenking van 2017. Het heeft op de familie diepe indruk gemaakt, ik zal dat niet snel vergeten.

De bergingsofficieren Kappert en Aalberts wil ik bedanken voor hun inzicht in documenten en hun speurwerk. De foto van het ontsnappingsluik was een waanzinnige verrassing. De familie Kitchen was aangedaan door dit materiaal. We hopen ooit dit luik nog eens echt te mogen zien. Het luik waardoor Alfred niet kon ontsnappen. Teunis 'Pats' Schuurman wil ik bedanken voor zijn informatie, voor zijn onvoorstelbare database en voor zijn motiverende woorden waardoor ik doorzette. Datzelfde geldt voor Drontenaar Fred Vogels die me goede adviezen gaf over de voortgang van het proces. Jan Nieuwenhuis en Nico Kwakman gaven me informatie waardoor ik verder kon nadenken over wat ik wou en wat er gebeurd zou kunnen zijn. Ook de database van deze mensen is indrukwekkend. Ook Bert Wijs en in de latere fase Dick Breedijk wil ik bedanken voor hun informatie.

Ik heb het zeer indrukwekkend en bemoedigend gevonden dat ik al deze mensen in meer of mindere mate kon 'lastig' vallen met mijn vragen. Het enthousiasme van alle genoemden informanten was zeer bemoedigend voor mij.

Natuurlijk wil ik ook graag Annie Haverkort en Coby Dekker van Stichting rondom het Greppelveld (met o.a. het Torenbosje) bedanken voor het mij benaderen om een verhaal te schrijven. Zonder deze vraag was het verhaal van het Torenbosje nooit geschreven en dus ook niet het verhaal van Kitchen en Williamson. Ook gaat mijn dank uit naar de familie Westerink vanwege hun inzicht in wat vader Jan Westerink dreef, hoe hij dacht en waar hij mee zat.

Tot slot gaat mijn dank uit naar Simon Kitchen en Paul Williamson, Beide heren hebben me voorzien van zeer indrukwekkende documentatie. De dagboeken en brieven, de persoonlijk verhalen, het is me niet in de koude kleren gaan zitten.

Speciale dank aan Simon Kitchen die keer op keer maar weer mijn vragen moest aanhoren en verder ging speuren in zijn eigen familiegeschiedenis. Ik ben mij gedurende mijn zoektocht meer en meer gaan realiseren dat Alfred en Maurice mannen waren die ook maar gewoon wilden leven. Geen helden, maar gewoon kerels die leefden in een tijd waarin het slecht ging. Ze deden wat ze moesten maar hadden liever iets anders gedaan.

De laatste woorden van Alfred in zijn brief aan zijn vrouw Edna spoken vaak door mijn hoofd: *I felt as though I ought to be jumping on the train to come and see you- it made me feel quite homesick for you sweetheart.*

Mensen die geholpen hebben:

Simon Kitchen en Paul Williamson in het Verenigd Koninkrijk,
Helen Williamson in Australië ,
Hans Westerink en zijn moeder Joke Westerink
Bert Wijs,
Dick Breedijk,
Aat de Jonge
Dirk Drogts en Willem Visscher van Dronter Stichting 4 mei herdenking,
Arie Kappert en Bart Aalberts bergingsofficieren Koninklijke Nederlandse Luchtmacht,
Annie Haverkort en Coby Dekker van de Stichting Rondom het Greppelveld (Torenbosje),
Jan Nieuwenhuis van <http://www.airwar4045.nl>,
Teunis 'Pats' Schuurman van www.teunispats.nl,
Nico Kwakman van <http://www.zzairwar.nl>,
Fred Vogels van <https://www.backtonormandy.org/>,
Marjon Fleurbaaij-Janse van www.flevolanderfgoed.nl
Dhr. Broek, 82 jaar, Kampen
Dhr. Bunning, 93 jaar, Kampen
Dhr. Stoffer, 89 jaar, Kampen
Dhr. Visser, 90 jaar, Kampen
Dhr. De Wilde, Kampen
Dhr. Westerink, 83 jaar, Kampen
Dhr. Van het Hul, 85 jaar, Kampen
Mevr. Wissink, Kampen
Dhr. Habekotté, 87 jaar, Kampen
Dhr. Pleijsier, 85 jaar, Kampen

©Gert Talens
September 2019